

Sygn. akt *IV U 1035/17*

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 marca 2018 r.

**Sąd Okręgowy w Rzeszowie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
w składzie:**

Przewodniczący: SSO Anna Guniewska

Protokolant: st. sekr. sądowy Magdalena Rykała-Płodzień

po rozpoznaniu w dniu 7 marca 2018 r. w Rzeszowie

sprawy z wniosku E. D.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w J.

o emeryturę

na skutek odwołania E. D.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w J.

z dnia 31/07/2017 r. znak (...)

I. zmienia zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w J. z dnia 31/07/2017r. znak: (...) w ten sposób, że ustala, iż emerytura zaliczkowa wnioskodawcy E. D. od 1 lipca 2017r. winna wynosić 2.923,25 zł (dwa tysiące dziewięćset dwadzieścia trzy 25/100) oraz ustala odpowiedzialność organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.-

II. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w J. na rzecz wnioskodawcy E. D. kwotę 180 zł (sto osiemdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt IV U 1035/17

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 7 marca 2018 r.

Decyzją z dnia 31 lipca 2017 r. znak: (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w J., po rozparzeniu wniosku z dnia 6 lipca 2017 r., przyznał E. D. emeryturę w kwocie zaliczkowej poczynając od dnia 1 lipca 2017 r., tj. od pierwszego dnia miesiąca, w którym zgłoszony został wniosek o emeryturę.

Wskazał dalej, iż w związku z nieprawidłowościami na koncie ubezpieczonego ustalono kwotę zaliczki w wysokości 2 330,80 zł. Decyzja ostateczna natomiast wydana zostanie po zakończeniu postępowania wyjaśniającego w sprawie.

E. D. złożył odwołanie od powyższej decyzji. Wnosił o jej zmianę przez przyznanie mu od 1 lipca 2017 r. prawa do emerytury w pełnej wysokości, ewentualnie emerytury w kwocie zaliczkowej, w wysokości zbliżonej do kwoty przewidywanej emerytury.

W uzasadnieniu swego żądania zarzucił, że organ rentowy nie wyjaśnił w decyzji na czym polegają owe nieprawidłowości na indywidualnym koncie wnioskodawcy w ZUS, jakiego okresu dotyczą i o jaką kwotę uzasadniają obniżenie emerytury. Domagał się zobowiązania Zakładu Ubezpieczeń Społecznych do wyjaśnienia powyższego oraz wyliczenia wysokości pełnej emerytury by móc ustalić, że kwota zaliczkowa określona w zaskarżonej decyzji jest faktycznie zbliżona do kwoty przewidywanych świadczeń. Podkreślał też, że wskazana przez organ rentowy przyczyna ustalenia emerytury w kwocie zaliczkowej nie daje podstaw do zastosowania art.120 ustawy o emeryturach i rentach z FUS oraz, że błędnie organ rentowy poucza, iż od decyzji o przyznaniu emerytury w kwocie zaliczkowej nie przysługuje odwołanie.

Ustanowiony w toku postępowania przez wnioskodawcę pełnomocnik podtrzymywał twierdzenia i wnioski zawarte w odwołaniu i wnosił o zmianę decyzji oraz zasądzenie od strony przeciwnej kosztów zastępstwa procesowego.

W odpowiedzi na złożone odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie. Uzasadniając swoje stanowisko organ rentowy podkreślił, że przyznanie świadczenia emerytalnego w kwocie zaliczkowej nie kończy postępowania w sprawie a ostateczne ustalenie wysokości świadczenia, po wyjaśnieniu zaistniałych wątpliwości, następuje na podstawie tego samego wniosku. Organ wskazał, iż czynności wyjaśniające w sprawie wnioskodawcy dotyczą nieprawidłowości na koncie ubezpieczonego w kontekście płatnika składek (...). (...) w związku z ustaleniem kwestii ustalenia płatnika składek z odwołania (...) S.A. w D.. Wskazane sprawy nie zostały do tej pory rozstrzygnięte i zalegają w SO w Rzeszowie. Zdaniem ZUS do czasu prawomocnego rozstrzygnięcia powyższy kwestii nie ma możliwości ostatecznego ustalenia emerytury.

Sąd Okręgowy ustalił i zważył, co następuje:

E. D. urodził się (...)

Decyzją z dnia 4 kwietnia 2014 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w J. stwierdził, że E. D. w okresie od 1 maja 2012 r. do 30 listopada 2013r. z tytułu zawartej umowy o pracę podlega ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym, chorobowemu i wypadkowemu jako pracownik u płatnika Wytwórni (...) SA w D.. Decyzja ta stała się przedmiotem rozpoznania w sprawie toczącej się przed Sądem Okręgowym w Rzeszowie o sygn. akt IV U 606/14.

Z dokumentów zawartych w aktach osobowych wynika, iż E. D. zatrudniony był w Wytwórni (...)D.” S.A. od 24 października 1972 r., z dniem 1 maja 2012 r. przejęty został przez firmę (...) Sp. z o.o. we W. w trybie art. 23¹ kp, a następnie od 1 listopada 2012 r. w tożsamym trybie, przez (...) I. z siedzibą w O.. Dalej, od 1 grudnia 2013r. zawarł umowę o pracę z (...) SA w D..

W dniu 6 lipca 2017 r. E. D. złożył w ZUS wniosek o przyznanie mu prawa do emerytury przedkładając dokumenty dotyczące stażu pracowniczego i ubezpieczeniowego.

Decyzją z dnia 31 lipca 2017 r. organ rentowy, powołując się na treść art. 120 ustawy emerytalno – rentowej, przyznał wnioskodawcy emeryturę w kwocie zaliczkowej od 1 lipca 2017 r. Kwotę zaliczki ustalono w wysokości 2 330,80 zł z uwagi na nieprawidłowości na koncie ubezpieczonego. Jednocześnie poinformowano w/w, że decyzja ostateczna zostanie wydana po zakończeniu postępowania wyjaśniającego.

Podstawę obliczenia emerytury stanowiła kwota składek na ubezpieczenie emerytalne oraz kwota kapitału początkowego z uwzględnieniem waloryzacji. Do obliczenia wartości kapitału Zakład przyjął przebyte przed dniem 1 stycznia 1999 r. okresy składkowe – 26 lat 7 miesięcy i 14 dni oraz nieskładkowe – 5 dni. Do obliczenia wskaźnika podstawy wymiaru kapitału początkowego przyjęto wynagrodzenie stanowiące podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne z 10 lat kalendarzowych tj. od 1 stycznia 1983 r. do 31 grudnia 1992r.

Na koncie ubezpieczonego po 1999 r. zaewidencjonowano składki należne na kwotę 39 102,71 zł i opłacone na kwotę 36 185,24 zł.

W odpowiedzi na wezwanie Sądu organ rentowy wyjaśnił, że nieprawidłowości na koncie ubezpieczonego dotyczą okresu od 1 maja 2012 r. do 1 lipca 2017 r. Błąd na koncie bierze swój początek w sporze dotyczącym ustalenia płatnika składek za okres od 1 maja 2012 r. do 30 listopada 2013 r. – w tym zakresie Zakład w dniu 4 kwietnia 2014 r. wydał decyzję, której prawidłowość jest weryfikowana przez Sąd Okręgowy w Rzeszowie w sprawie prowadzonej pod sygn. akt IV U 606/14. Sprawa pozostaje w toku. We wskazanym okresie występują braki w dokumentacji rozliczeniowej, co przekłada się na brak możliwości ustalenia podstaw wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne. Nadto (...)ciagle jeszcze nie dokonał wyrejestrowania pracownika z ubezpieczeń.

Zakład wskazał dalej, iż uwzględniając wszystkie dane zapisane na indywidualnym koncie ubezpieczonego, wysokość emerytury na 1 lipca 2017 r. wynosi 2 923,25 zł i jest to kwota wyliczona z uwzględnieniem wysokości składek zaewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego jako składki należne. Kwota emerytury może ulec zmianie po zakończeniu trwających postępowań i wprowadzeniu na koncie ubezpieczonego prawidłowych zapisów, w tym dotyczących należnych składek.

Powyższych ustaleń Sąd dokonał w oparciu o dowody z dokumentów zalegających w aktach organu rentowego, zawartych w aktach niniejszej sprawy w tym pisma ZUS z dn. 8 grudnia 2017 r. (k. 19) oraz akta osobowe wnioskodawcy. Wszystkie zgromadzone w postępowaniu dowodowe dowody sporządzone zostały przez powołane do tego organy, w przypisanej prawem formie, a ich treść nie budziła wątpliwości.

Zgodnie art. 120 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS z 17 grudnia 1998 r. (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1383) jeżeli prawo do świadczeń zostało udowodnione, ale zainteresowany nie przedłożył dowodów niezbędnych do ustalenia wysokości świadczeń, organ rentowy przyznaje zainteresowanemu świadczenia w kwocie zaliczkowej zbliżonej do kwoty przewidywanych świadczeń (ust 1). Organ rentowy przyznaje zainteresowanemu świadczenia, o których mowa w ust. 1, również wtedy, gdy składki należne za okres, z którego ustalono podstawę obliczenia emerytury określonej w art. 26, zostały zewidencjonowane na koncie ubezpieczonego w terminie uniemożliwiającym ich uwzględnienie w podstawie obliczenia świadczenia w dniu wydania decyzji w sprawie prawa do świadczenia i ustalenia jego wysokości (ust 2).

Podkreślenia wymaga w tym miejscu, że w przypadku decyzji zaliczkowych istnieje możliwość ich sądowej weryfikacji, choćby pod kątem spełnienia przesłanek do wydania tego rodzaju decyzji przez pozwany organ rentowy, czego zresztą domaga się E. D. we wniesionym odwołaniu. ZUS niejako z powyższym się zgadza wnosząc w odpowiedzi na odwołanie o oddalenie odwołania a nie o jego odrzucenie.

W świetle treści art. 120 ustawy emerytalno – rentowej oraz art. 83 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t. j. Dz.U. z 2017 r. poz. 1778) w zw. z art.477⁹ kpc nie może budzić wątpliwości, że przejawiająca się w nich realizacja konstytucyjnego uprawnienia ubezpieczonych do sądu (art.45 ust.1 Konstytucji RP) daje co do zasady gwarancję przeniesienia sporu z organem rentowym na drogę sądową za wyjątkiem ściśle wskazanych w ust. 4 powołanego art. 83 ustawy systemowej przypadków, do których nie można zaliczyć przedmiotowej sprawy. Zaskarżona bowiem decyzja nie przyznaje świadczenia w drodze wyjątku ani nie odmawia tego świadczenia jak też nie dotyczy umorzenia należności składkowych, a będąc decyzją o których mowa w art. 83 ust. 1 pkt 4 ustawy systemowej, stosownie do ust. 2 powołanego przepisu podlega zaskarżeniu wnoszonym do sądu odwołaniem w trybie przewidziany w art. 477⁹ kpc. W tym miejscu właściwe też będzie podkreślenie, że powołany przepis jako *lex specialis* należy wyklądać ściśle, czemu dał wyraz Sąd Najwyższy m. innymi w wyroku z dnia 18 stycznia 2010 r., II UK 168/09, LEX nr 583810, formułując tezę, że art. 83 ustawy z 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych w ust. 4 wyłącza spod kontroli sądowej decyzje przyznające świadczenie w drodze wyjątku, odmawiające przyznania takiego świadczenia oraz wydane w sprawach o umorzenie należności z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne. Wyliczenie to, uzasadnione różnymi względami, jest enumeratywne. Katalog wyjątków od prawa ubezpieczonego (obywatela) do sądu nie może być poszerzany inaczej, jak tylko poprzez ustawę. (Stanowisko takie prezentuje również Sąd Apelacyjny w Rzeszowie w postanowieniu z 19 grudnia 2016 r. III AUz 83/16).

Przechodząc do meritum sprawy stwierdzić potrzeba, iż jak wynika z poczynionych w niniejszej sprawie ustaleń istotnie na koncie ubezpieczonego widnieją pewne nieprawidłowości obejmujące okres od 1 maja 2012 r. a wynikające z braku przesądzenia właściwego płatnika składek za wnioskodawcę, za okres od 1 maja 2012 r. do 30 listopada 2013 r. Okres ten objęty jest sądowym postępowaniem w sprawie o sygn. akt IV U 606/14, które nie zostało jeszcze prawomocnie zakończone. Owe nieścisłości na koncie ubezpieczonego nie pozwalają na ustalenie emerytury w ostatecznej wysokości, stąd też w ocenie Sądu samo ustalenie przez organ rentowy wysokości świadczenia emerytalnego w kwocie zaliczkowej należy uznać za prawidłowe.

Odrębną kwestią pozostaje natomiast prawidłowość wysokości kwoty zaliczki ustalonej przez organ rentowy. Jak wskazał ZUS w piśmie z dnia 8 grudnia 2017 r., uwzględniając wszystkie dane zapisane na indywidualnym koncie E. D., wysokość emerytury wnioskodawcy od 1 lipca 2017 r. wynosi 2 923,25 zł. Zdaje się zatem, że jest to kwota, której nie dotyczą rozbieżności czy nieprawidłowości na koncie ubezpieczonego.

Jak wynika zaś z powołanego wyżej art. 120 ustawy emerytalno - rentowej ustawodawca zdefiniował zaliczkę jako kwotę zbliżoną do kwoty przewidywanych świadczeń. Oznacza to więc konieczność ustalenia kwoty przewidywanej a następnie kwoty do niej zbliżonej, która będzie stanowić wysokość świadczenia zaliczkowego. Organ rentowy przyznał wnioskodawcy emeryturę zaliczkową w wysokości 2 330,80 zł, a zatem, przy uwzględnieniu powyższych wyliczeń, które nie budzą wątpliwości i zastrzeżeń, w ocenie Sądu organ rentowy bezpodstawnie zaniżył wnioskodawcy ustaloną kwotę zaliczkową emerytury. Raz jeszcze zauważyć należy, że z poczynionych przez organ rentowy hipotetycznych wyliczeń emerytury z uwzględnieniem spornych okresów ubezpieczenia wynika, iż jej wysokość może wynieść 2 923,25 zł brutto, a zatem przyznana E. D. emerytura w kwocie zaliczkowej powinna być zbliżona do tej kwoty. Bezzasadnym jest przyznawanie świadczenia zaliczkowego poniżej kwoty, na której wysokość nie mają wpływu nieprawidłowości na koncie ubezpieczonej. Organ rentowy winien zatem ustalić a następnie wypłacić kwotę świadczenia zaliczkowego w wysokości co najmniej odpowiadającej wysokości świadczenia, które można ustalić na podstawie bezspornych danych na koncie ubezpieczonego.

Wobec powyższego Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 2 kpc zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że ustalił, iż emerytura zaliczkowa E. D., począwszy od 1 lipca 2017 r. powinna wynosić 2 923,25 zł. Jednocześnie należy wskazać, że do zasad przyznawania i wypłacania świadczeń emerytalno-rentowych zastosowanie ma art. 118 ust. 1 ustawy emerytalnej, zgodnie, z którym, organ rentowy wydaje decyzję w sprawie prawa do świadczenia lub ustalenia jego wysokości po raz pierwszy w terminie 30 dni od wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania tej decyzji, przy czym w razie ustalenia prawa do świadczenia lub jego wysokości orzeczeniem organu odwoławczego, za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności uważa się również dzień wpływu prawomocnego orzeczenia organu odwoławczego (ust. 1a). W niniejszej sprawie, jak wynika z poczynionych ustaleń faktycznych, organ rentowy dysponował materiałem dowodowym pozwalającym na ustalenie kwoty zaliczkowej w prawidłowej wysokości. Stąd też w ocenie Sądu Okręgowego należy uznać, iż organ rentowy ponosi odpowiedzialność, za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

Orzeczenie o kosztach, znajduje postawę w art. 98 kpc zgodnie, z którymi strona przegrywająca sprawę zobowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu). W przedmiotowej sprawie kosztami poniesionymi przez E. D. były koszty wynagrodzenia reprezentującego go w sprawie profesjonalnego pełnomocnika ustalone na podstawie § 9 ust 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2015 r. poz. 1804).